

Vergaderjaar 2024–2025

21 501-02

Raad Algemene Zaken en Raad Buitenlandse Zaken

Nr. GW

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 6 december 2024

Hierbij bied ik u de geannoteerde agenda aan voor de Raad Algemene Zaken 17 december 2024.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
C.C.J. Veldkamp

GEANNOTEERE AGENDA RAAD ALGEMENE ZAKEN 17 december 2024

Op 17 december aanstaande vindt de Raad Algemene Zaken plaats in Brussel. Op de agenda staan de voorbereiding van de aankomende Europese Raad, het Commissiewerkprogramma 2025, toekomst van Europa, Europees semester, conclusies EU-uitbreiding, de achttienmaandenplanning van de Europese Raad, EU-Verenigd Koninkrijk relaties en EU-Zwitserland relaties. Ook zijn overige onderwerpen aangekondigd: het interinstitutioneel orgaan voor Ethiek en integriteit, het rapport over Europa's civiele en militaire paraatheid en het kaderakkoord tussen de Commissie en het Europees Parlement. De Minister van Buitenlandse Zaken is voornemens om deel te nemen aan deze Raad.

Vorbereiding Europese Raad

De Raad zal stilstaan bij de voorbereiding op de Europese Raad (ER) van 19 december 2024.

Russische agressie in Oekraïne en situatie Midden-Oosten

De ER zal spreken over de Russische agressie tegen Oekraïne en de situatie in het Midden-Oosten. Voor de Nederlandse inzet op deze onderwerpen verwijst het kabinet naar de geannoteerde agenda van de Raad Buitenlandse Zaken van 16 december 2024, die uw Kamer tevens toegestuurd zal worden.

EU in de wereld

De Raad zal stilstaan bij de positie en het engagement van de EU in de wereld, met naar verwachting aandacht voor de relatie tussen de EU en de Verenigde Staten en de relatie tussen de EU en het Verenigd Koninkrijk. Nederland zal zich inzetten voor een positieve agenda waarbij de trans-Atlantische samenwerking centraal staat.

Resilience, Preparedness, Crisis Prevention and Response

Naar verwachting wordt het rapport «*Safer Together: Strengthening Europe's Civilian and Military Preparedness and Readiness*¹» van Sauli Niinistö aan de ER gepresenteerd voor een eerste bespreking zonder inhoudelijke conclusies. Het onderwerp is ook separaat geagendeerd (zie hieronder).

Migratie

De ER zal spreken over migratie. Het kabinet kijkt uit naar de reguliere voortgangsbrief van de Commissie over de EU-inzet op dit thema. Het kabinet vindt het belangrijk dat de ER aandacht heeft voor zowel EU-interne als EU-externe aspecten van migratie en zal tijdens de ER aandacht vragen voor (door)ontwikkeling van brede partnerschappen, uitwerking van *out-of-the-box* oplossingen door de Commissie, naleving van de Dublinverordening, voortgang op de implementatie van het Asiel- en Migratiepact en verbetering van terugkeer.

¹ Via website Commissie: https://commission.europa.eu/document/download/5bb2881f-9e29-42f2-8b77-8739b19d047c_en?filename=2024_Niinisto-report_Book_VF.pdf

Commissiewerkprogramma 2025

Hierbij wordt conform het regeerprogramma benoemd dat Nederland een van de dichtstbevolkte landen van Europa is met een nog altijd groeiende bevolking. Nederland heeft opgaven op het gebied van wonen, energie, bereikbaarheid, landbouw, water en bodem, natuur, economie en defensie, welke allemaal grote impact hebben op de schaarse ruimte. EU-wetgeving moet de benodigde ruimte bieden om op (sub-)nationaal niveau optimale keuzes over de inrichting van onze ruimtelijke ordening te maken. Wanneer het definitieve Commissiewerkprogramma verschijnt zal uw Kamer een appreciatie ontvangen.

Toekomst van Europa

De Raad zal spreken over de Toekomst van Europa in het licht van uitbreiding. Daarmee vervolgen lidstaten de discussie die is aangezwengeld door de Granadaverklaring², aangenomen tijdens de informele ER van 6 oktober 2023, en verder is gebracht onder Spaans en Belgisch voorzitterschap.³ Het Hongaars voorzitterschap is van plan enkel in te gaan op de institutionele hervormingen voor de Toekomst van het Europees concurrentievermogen, zoals voorgesteld in het rapport Draghi. Nederland zal interveniëren in lijn met de aanvullende reactie op het Draghi-rapport.⁴ Nederland zal aangeven dat de discussie over de toekomst van Europa zich niet enkel dient te richten op het Europese concurrentievermogen. Ook de gevolgen van uitbreiding voor de EU-lidstaten dienen in kaart te worden gebracht op basis van de door de ER in juni 2024 vastgestelde vier pijlers: waarden, beleid, begroting en bestuur. Volgend op het verzoek van de commissie Europese Zaken van 27 juni jl.⁵ zal het kabinet in de eerste helft van 2025 uw Kamer een nadere kabinetsreactie doen toekomen, waarin conform dit verzoek ook voorstellen uit het rapport «*Sailing on high seas: reforming and enlarging the EU for the 21st century*» van de Frans-Duitse werkgroep inzake EU-hervormingen worden besproken.

Europees semester

De Raad zal van gedachten wisselen over het herfstpakket dat op 26 november jl. door de Commissie is gepubliceerd in het kader van het Europees semester. Het pakket bestaat uit verschillende onderdelen waaronder de commissiebeoordeling en aanbevelingen in kader van de *Fiscal Structural Plans*, commissiebeoordeling van de ontwerpbegrotingen voor 2025 en de aanbevelingen in kader van de buitensporigtekortprocedures. De appreciatie van het volledige herfstpakket zal in december 2024 met uw Kamer worden gedeeld.

Conclusies EU-uitbreiding

De Raad zal spreken over het jaarlijkse uitbreidingspakket dat de Commissie op 30 oktober jl. presenteerde. Het uitbreidingspakket bevat landenrapportages over de voortgang in het toetredingsproces van de tien (potentiële) kandidaat-lidstaten: Albanië, Bosnië en Herzegovina, Georgië, Kosovo, Moldavië, Montenegro, Noord-Macedonië, Oekraïne, Servië en Turkije. Tevens zullen en marge van de Raad naar verwachting Intergouvernementele Conferenties (IGC) met Albanië en Montenegro

² Via website Commissie: <https://www.consilium.europa.eu/nl/press/press-releases/2023/10/06/granada-declaration/>

³ Kamerstuk 21 501-02, nr. 2894 en Kamerstuk 21 501-20, nr. 2106.

⁴ Bijlage bij Kamerstuk 21 501-02, nr. 2956.

⁵ Kamerstuk 2024Z11348/2024D28292.

gehouden worden, met het oog op het openen van Cluster 6 (externe betrekkingen) met Albanië, en het onder voorbehoud sluiten van vier hoofdstukken met Montenegro.⁶ Een kabinetsappreciatie van het uitbreidingspakket van de Commissie is uw Kamer op 4 december toegekomen. Deze appreciatie vormt de onderbouwing voor de positiebepaling over de conclusies van de Commissie over te zetten stappen in het toetredingsproces van enkele kandidaat-lidstaten en de basis voor de Nederlandse inzet bij de voorbereidingen van de Raadsconclusies over het uitbreidingspakket.

Achttienmaandenplanning Raad

Polen, Denemarken, en Cyprus vormen samen het trio voorzitterschap voor de periode 1 januari 2025 tot en met 30 juni 2026. Polen zal als eerste lidstaat van dit trio het voorzitterschap van de Raad van de EU vervullen. Tijdens de Raad zal het trio voorzitterschap naar verwachting een presentatie geven over de prioriteiten die het stelt. De achttienmaandenplanning van de Raad is op het moment van schrijven nog niet beschikbaar.

EU-Verenigd Koninkrijk relaties

De Raad zal spreken over de brede relatie tussen de EU en het Verenigd Koninkrijk (VK). Tijdens de vorige Raad spraken lidstaten zich positief uit over het verkennen van mogelijkheden voor een versterkte EU-VK-relatie.⁷ De bestaande akkoorden dienen als startpunt en volledige implementatie hiervan blijft noodzakelijk. Geconcludeerd werd dat de EU de eigen prioriteiten scherp dient te hebben en dient te anticiperen op mogelijk concrete verzoeken van het VK. Naar verwachting zullen lidstaten aandacht vragen voor onderwerpen die voor hen prioritair zijn in de EU-VK relatie.

Het VK is voor Nederland een belangrijke gelijkgezinde partner, waarmee Nederland nauwe economische en culturele banden heeft. Het kabinet kijkt op pragmatische en constructieve wijze naar het versterken van de relatie tussen de EU en het VK met oog voor de EU-eenheid en Nederlandse belangen. Het kabinet staat positief tegenover het uitwerken van de EU-VK buitenland-, veiligheids- en defensiesamenwerking, zoals besproken op de Raad Buitenlandse Zaken van 14 oktober jl. Het kabinet ziet graag concrete opvolging hiervan. In het licht van de nauwe economische banden is het wat Nederland betreft het wenselijk om mogelijkheden voor het versoepelen van handel tussen de EU en het VK te verkennen, in aanvulling op de handels- en samenwerkingsovereenkomst. De deur staat open voor het VK om met de EU te spreken over zaken als een akkoord over sanitaire en fytosanitaire (SPS) maatregelen, emissienormen, Erasmus+ en beroepskwalificaties. Voorwaarde hiervoor is dat de integriteit van de EU interne markt onaangetast blijft. Het kabinet zal dit inbrengen in het kader van de verdere vormgeving van de EU-VK relaties, in lijn met de motie met nummer 36 600-XVII-24. Visserijbelangen wegen zwaar in de relatie met het VK. Een zeer stevige inzet op verlenging van de bestaande visserijafspraken is vereist, zodat de vissers stabiliteit hebben voor de toekomst. Het kabinet zal zich hiervoor inzetten. Met het oog op energieleveringszekerheid, de energietransitie, klimaatdoelstellingen en een efficiënt en betaalbaar energiesysteem is Nederland gebaat bij duidelijkheid over lange termijn werkbare afspraken met het VK over de koppeling van de elektriciteitsmarkten. Ook hier zal het kabinet zich voor inzetten. Wat het kabinet betreft moet de EU streven naar brede onderhan-

⁶ Hoofdstukken 7 (Intellectueel eigendomsrecht), 10 (Informatiemaatschappij en media), 20 (Ondernemings- en industriebeleid) en 31 (Buitenlands, veiligheids- en defensiebeleid).

⁷ Kamerstuk 21 501-02, nr. 2952.

delingen met parallelle werkstromen over de nader te bepalen deelonderwerpen. Deze dienen in samenhang te worden gezien, maar kunnen worden losgekoppeld voor snelle en flexibele besluitvorming.

EU-Zwitserland relaties

De Commissie zal naar verwachting een update geven over de onderhandelingen tussen de EU en Zwitserland. Er wordt onderhandeld over modernisering van bestaande en nieuwe akkoorden om de relatie te verdiepen, eerlijke concurrentie op de interne markt tussen bedrijven uit de EU en Zwitserland te bewerkstelligen, en de rechten van EU-burgers in Zwitserland te waarborgen. De onderhandelingen bevinden zich in de eindfase. Het streven is om voor het einde van dit kalenderjaar tot een onderhandelaarsakkoord te komen. De afgelopen maanden hebben de EU en Zwitserland voortgang geboekt op een groot deel van de onderwerpen. Over enkele openstaande punten wordt echter nog onderhandeld, waaronder over vrij verkeer van personen en elektriciteit.

Het kabinet ziet graag dat de onderhandelingen dit jaar nog worden afgerond en steunt de aanpak van de Commissie. Zwitserland is voor Nederland een belangrijke partner, onder andere op het gebied van innovatiesamenwerking. In de huidige geopolitieke context en gezien de nauwe economische en culturele banden is het wenselijk dat de EU en Zwitserland conform het voorziene tijdsplan onderhandelingen afronden.

Overige onderwerpen

Interinstitutioneel orgaan voor Ethiek en integriteit

In mei 2024 werd een akkoord bereikt over de oprichting van een interinstitutioneel orgaan voor ethiek en integriteit. Over het voorstel voor het interinstitutioneel akkoord werd uw Kamer op 14 juli 2023 geïnformeerd via een BNC-fiche.⁸ Momenteel vinden er tussen de EU-instellingen besprekingen plaats over de technische uitwerking van het orgaan. Naar verwachting zal de Raad spreken over de voortgang van dit proces. Er is geen besluitvorming voorzien.

Report on strengthening Europe's civilian and military preparedness

Op 30 oktober 2024 is het rapport *Safer Together: Strengthening Europe's Civilian and Military Preparedness and Readiness* van Sauli Niinistö gepubliceerd over het versterken van de civiele weerbaarheid, van de krijgsmachten van de lidstaten en de samenwerking daartussen en van de horizontale crisisbeheersing van de EU. Het rapport is geschreven in opdracht van Commissievoorzitter Von der Leyen en bevat aanbevelingen die naar verwachting deels een plek zullen krijgen in de *Preparedness Union*-strategie van de Commissie die in 2025 wordt verwacht. Begin 2025 zal de Minister van Justitie en Veiligheid een uitgebreide kabinetsappreciatie over het Niinistö-rapport verzenden, mede namens de Minister van Defensie en Minister van Buitenlandse Zaken.

Kaderakkoord tussen de Commissie en het Europees Parlement.

De Commissie zal een update geven over de onderhandelingen met het Europees Parlement over de wijziging van het bestaande Kaderakkoord. De nieuwe Commissie stelde op 4 december jl. haar onderhandelingspositie vast en zal deze tijdens de Raad kort toelichten. Dit Kaderakkoord is in 2010 overeengekomen en herzien in 2018. De Raad is geen partij bij dit akkoord. Het kabinet hecht aan het behoud van het

⁸ Kamerstuk 22 112 nr. 3742.

institutionele evenwicht zoals vastgelegd in de EU-verdragen. Het Kaderakkoord mag geen afbreuk doen aan prerogatieven en rechten van de Raad.